

A. SKIRGIEŁŁO

APEL «COMITTEE FOR MAPPING OF MACROMYCETES IN EUROPE»

«Komitet do kartowania stanowisk grzybów wyższych w Europie» do botaników, mikologów i amatorów — grzybiarzy

Podczas drugiego Zjazdu Mikologów Europejskich w Pradze w 1960 r. został wybrany międzynarodowy Komitet w celu zorganizowania prac związanych z ustaleniem geograficznego rozmieszczenia grzybów wyższych w Europie, które jest bardzo słabo poznane.

W skład Komitetu (C.M.M.E.) wchodzi sześciu członków obarczonych zadaniem skoordynowania prac w różnych krajach Europy. Są to: dr D. M. Henderson (Royal Botanical Gardens, Edinburgh, 3), dr F. Kotlaba (Václavské Náměstí 1700, Praha II), dr H. Kreisel (Ludwig — Jahn-Strasse 36, Greifswald), prof. dr M. Lange (Gothersgade 140, København K. — sekretariat), prof. H. Romagnesi (10, Avenue Daumesnil, Paris — 12).

Komitet powołał do prac organizacyjnych po jednym przedstawicielu z każdego państwa, tzw. korespondentów narodowych, którzy otrzymali zadanie zorganizowania zbioru materiałów we własnych krajach.

Dla reprezentowania Polski zaproszono doc. dr A. Skirgiełło (Warszawa — Sejm, Al. Ujazdowskie 4, Zakład Systematyki i Geogr. Roślin Uniw. Warsz.).

Po zorganizowaniu prac wstępnych Komitet zwraca się do wszystkich botaników, mikologów oraz amatorów-grzybiarzy z prośbą o wzięcie udziału w zaplanowanej akcji, a dla zorientowania w zadaniach załącza Komunikat Sekretariatu.

Komunikat nr 1

«W celu bliższego poznania rozprzestrzenienia grzybów w Europie II Europejski Zjazd Mikologów w Pradze we wrześniu 1960 roku wybrał Komitet dla zorganizowania prac prowadzących do nagromadzenia odpowiednich danych.

Zadania tego nie można urzeczywistnić bez ścisłej współpracy wszystkich europejskich krajów; dlatego Komitet zwraca się z prośbą do wszystkich kolegów-mikologów, aby zechcieli wziąć udział w tej pracy. W celu ułatwienia współ-

pracy Komitet nawiązał kontakt z mikologami niektórych europejskich krajów i zaproponował im wzięcie udziału w charakterze korespondentów. Nazwiska korespondentów w tych krajach wymienione są niżej.

Komitet sporządził spis 100 gatunków grzybów, o których będą gromadzone odpowiednie dane; spis załącza się dalej. Wiadomości o znalezieniu jakiegoś grzyba z wymienionych na liście należy podawać odpowiedniemu korespondentowi danego kraju, podając dane dotyczące miejsca znalezienia, położenia geograficznego (z dokładnym wskazaniem położenia geograficznego i wysokości nad poziomem morza), daty i nazwiska zbierającego.

Zaleca się przechowywanie w zielnikach wszystkich zebranych grzybów, o których zgromadzone są dane. Stosuje się to w szczególności do tych gatunków grzybów, które uważane są za rzadkie w danej okolicy oraz tych, które w spisie oznaczone są gwiazdką; dane o tych grzybach, bez odpowiedniego materiału zielnikowego nie mogą być brane pod uwagę.

Badania zaplanowane są na pięć lat. Jednak pożądane jest otrzymywanie informacji w czterech okresach; w tym celu gatunki grzybów oznaczone zostały odpowiednimi numerami. Na podstawie otrzymanych danych korespondent z każdego kraju przygotowuje ogólne zestawienie, które następnie skieruje do Komitetu.

Na podstawie otrzymanych zestawień Komitet przygotowuje mapy, które przedstawią rozprzestrzenienie w Europie wybranych gatunków grzybów; zgromadzony materiał ma być publikowany.

W sprawach ogólnych związanych z wykonywaną pracą można zwracać się do korespondenta, do dowolnego członka Komitetu lub do sekretariatu. Informacje o znajdujących grzybach należy kierować wyłącznie pod adresem korespondenta.

Żywimy wielką nadzieję, że wszyscy mikologowie w Europie będą współdziałać z nami w tej pracy w celu osiągnięcia jak najbardziej dokładnych wyników».

Komitet

Lista wybranych gatunków grzybów

(grzyby oznaczone cyfrą «1»)

1. *Verpa conica* (O. F. Müll. ex S. F. Gray) Pers. (= *digitaliformis* Pers.)
2. *Ptychoverpa bohemica* (Krombh.) Boud.
3. *Sarcosoma globosum* (Schmid. ex Pers.) Casp. apud Rehm
4. *Hirneola auricula-judae* (Bull. ex St.-Am.) Berk.
5. *Tremiscus helvelloides* (DC. ex Pers.) Donk (= *Guepinia rufa*)
6. *Pseudohydnum gelatinosum* (Scop. ex Fr.) Karst. (= *Tremellodon*)
- 7*. *Stereum frustulosum* (Pers. ex Fr. ut «*frustulata*») Fr.
8. *Gomphus clavatus* (Pers. ex Fr.) S. F. Gray (= *Nevrophyllum*)
9. *Ganoderma applanatum* (Pers. ex S. F. Gray) Pat.
10. *Pycnoporus cinnabarinus* (Jacq. ex Fr.) Karst. (= *Trametes*)
11. *Fistulina hepatica* (Schaeff.) ex Fr.
12. *Xerocomus parasiticus* (Bull. ex Fr.) Quél. (= *Boletus*)
- 13*. *Hygrophorus marzuolus* (Fr.) Bres.
14. *Oudemansiella mucida* (Schrad. ex Fr.) Höhn. (= *Collybia*)

15. *Marasmius alliaceus* (Jacq. ex Fr.) Fr.
16. *Mycena crocata* (Schrad. ex Fr.) Kumm.
17. *Amanita caesarea* (Scop. ex Fr.) Grev.
18. *Amanita phalloides* (Fr.) Link, excl. *A. verna* et *A. virosa*
19. *Amanita citrina* (Schaeff.) ex Roques (= *Amanita mappa*)
20. *Rozites caperata* (Pers. ex Fr.) Karst.
21. *Astraeus hygrometricus* (Pers.) Morg.
22. *Calvatia gigantea* (Batsch ex Pers.) Lloyd
23. *Phallus impudicus* L. ex Pers.
24. *Phallus hadriani* Venton ex Pers. (= *iosmus* Berk.; = *imperialis* S. Schulz. apud Kalchbr.)

(grzyby oznaczone cyfrą «2»)

- 25*. *Hymenochaete mougeotii* (Fr.) Cooke (= *cruenta* (Pers. ex Fr.) Donk)
26. *Clavariadelphus pistillaris* (L. ex Fr.) Donk (= *Clavaria*)
- 27*. *Sarcodontia setosa* (Pers.) Donk (= *Acia* Bourd. & Galz., *Dryodon* Pat.)
28. *Auriscalpium vulgare* S. F. Gray (= *Hydnum auriscalpium* (L. ex Fr.) Karst.)
29. *Fomitopsis rosea* (Alb. & Schw. ex Fr.) Karst. (= *Polyporus* Fr.)
30. *Bondarzewia montana* (Quél.) Sing. (= *Polyporus*)
31. *Strobilomyces floccopus* (Vahl ex Fr.) Sacc.
- 32*. *Porphyrellus pseudoscaber* (Secr.) Sing. (= *Boletus porphyrosporus* Fr.)
33. *Gyroporus castaneus* (Bull. ex Fr.) Quél. (= *Boletus*)
- 34*. *Suillus flavidus* (Fr. ex Fr.) Presl (= *Boletus*)
35. *Suillus bovinus* (L. ex Fr.) O. Kuntze (= *Boletus*)
36. *Phylloporus rhodoxanthus* (Schw.) Bres.
37. *Omphalotus olearius* (DC. ex Fr.) Sing. (= *Pleurotus* Gill.)
38. *Armillaria mellea* (Vahl ex Fr.) Kumm.
39. *Mycena pelianthina* (Fr.) Quél.
40. *Volvariella bombycina* (Schaeff. ex Fr.) Sing.
41. *Amanita porphyria* (Alb. & Schw. ex Fr.) Schummel
42. *Amanita strobiliformis* (Paul. ex Vitt.) Quél. (*A. solitaria* (Bull. ex Fr.) Kumm. sensu Bull. pl. 593, non pl. 48)
43. *Melanophyllum echinatum* (Fr.) Sing. (= *Lepiota haematosperma* (Bull. ex Fr.) Quél. sensu Fr., non sensu Bres.)
44. *Hebeloma radicosum* (Bull. ex Fr.) Ricken (= *Pholiota*)
45. *Cortinarius violaceus* (L. ex Fr.) S. F. Gray
46. *Anellaria semiovata* (Sow. ex Fr.) Pears & Dennis (*Panaeolus* Lundell, *P. separatus* (L. ex Fr.) Gill.; *Stropharia* Lange)
47. *Russula claroflava* Grove
48. *Lactarius necator* (Fr.) Karst. (= *turpis* (Weinm.) Fr.)
49. *Pisolithus tinctorius* (Pers.) Coker & Couch (= *arenarius* Alb. & Schw.)
- 50*. *Calvatia cretacea* (Berk.) Lloyd (= *Lycoperdon*)

(grzyby oznaczone cyfrą «3»)

51. *Rhizina undulata* Fr. ex Pers. (= *inflata* (Schaeff.) ex Karst.)
52. *Choiromyces venosus* (Fr.) T. Fr. (= *meandriiformis* Vitt.)
53. *Bulgaria inquinans* (Pers. ex Hook.) Fr. (= *polymorpha* auct.)
54. *Poronia punctata* (L. ex St.-Am.) Fr.
55. *Climacodon septentrionalis* (Fr.) Karst. (= *Hydnum*)

56. *Piptoporus betulinus* (Bull. ex Fr.) Karst (= *Polyporus*)
 57. *Fomes fomentarius* (L. ex Fr.) Fr.
 58. *Fomitopsis annosa* (Fr.) Bond. & Sing. (= *Polyporus*; *Trametes radiciperda* R. Ha rt.)
 59. *Grifola gigantea* (Pers. ex Fr.) Pilát (= *Polyporus*)
 60. *Grifola umbellata* (Pers. ex Fr.) Pilát (= *Polyporus*)
 61. *Boletinus cavipes* (Opat.) Kalchbr. (= *Boletus*)
 62. *Laccaria amethystea* (Bull. ex Mérat) Murrill (= *amethystina* (Huds. ex Hook.) Cooke)
 63. *Tricholoma sulphureum* (Bull. ex Fr.) Kumm., non incl. *T. bufonium* (Pers. ex Fr.) Gill.
 64. *Catathelasma imperiale* (Fr. apud Lund) Sing (= *Armillaria*)
 65. *Schizophyllum commune* Fr. ex Fr.
 66. *Phaeolepiota aurea* (Bull. ex Fr.) Maire ex Konr. & Maubl. (= *Pholiota*; *P. vahlii* (Schum. ex Fr.) Sev. Pet.)
 67. *Psatyrella ammophila* (Dur. & Lev.) Orton (*Psilocybe* Gill., *Deconica* M. Mos.)
 68. *Coprinus comatus* (O. F. Müll. ex Fr.) S. F. Gray
 69. *Russula virescens* (Schaeff. ex Krombh.) Fr.
 70. *Mycenastrum corium* (Guers. ex DC.) Desv.
 71. *Geastrum melanocephalum* (Czern.) Stanek
 72. *Dictyophora duplicata* (Bosc.) E. Fisch.
 73. *Clathrus ruber* Pers.
 74. *Montagnites candollei* Fr.
 75. *Endoptychum agaricoides* Czern.

(grzyby oznaczone cyfrą «4»)

76. *Sarcoscypha coccinea* (Scop. ex St.-Am.) Lambotte
 77*. *Sistotrema confluens* Pers. ex Fr. (= *S. sublamellosum* (Bull. ex St. Am.) Qué.)
 78. *Phlebia radicata* Fr. (= *P. aurantiaca* (Sow. ex Berk.) Schroet.)
 79. *Oxyporus populinus* (Schum. ex Fr.) Donk. (= *Polyporus*)
 80. *Tylopilus felleus* (Bull. ex Fr.) Karst. (= *Boletus*)
 81. *Gomphidius roseus* (Fr.) Karst.
 82. *Hygrocybe psittacina* (Schaeff. ex Fr.) Kumm.
 83*. *Lyophyllum palustre* (Peck) Sing. (= *Collybia* A. H. Sm.; *C. leucomyosotis* (Cooke & W. G. Sm. apud Cooke) Sacc.)
 84. *Lentinellus cochleatus* (Pers. apud Hoffm. ex Fr.) Karst. (= *Lentinus* Fr.)
 85. *Marasmius foetidus* (Rehl. apud Sow. ex Fr.) Fr.
 86. *Marasmius epidryas* Kühn.
 87. *Mycena belliae* (Johnst. apud Berk.) Orton (= *Omphalia*)
 88. *Clitopilus prunulus* (Scop. ex Fr.) Kumm.
 89. *Agaricus xanthodermus* Genev., non incl. *A. meleagris* J. Schöff. et *A. phaeolepidotus* (Möll.) Möll.
 90. *Cystoderma carcharias* (Pers. ex Secr.) Maubl.
 91*. *Inocybe patouillardii* Bres.
 92*. *Inocybe jurana* (Pat.) Sacc.
 93*. *Galerina paludosa* (Fr.) Kühn.
 94. *Agrocybe erebia* (Fr.) Sing.
 95. *Kuehneromyces mutabilis* (Fr.) Sing. & A. H. Sm. (= *Pholiota*)
 96. *Russula lepida* (Fr.) ex Fr.
 97. *Cyathus olla* (Batsch.) ex Pers.
 98*. *Geastrum triplex* Jungh.
 99. *Myriostoma coliforme* (Dicks. ex Pers.) Corda
 100*. *Ramaria ochraceo-virens* (Jungh.) Donk (= *Clavaria abietina* Pers. non *C. abietina* Pers. ex Fr. sensu Fr. in part.)

Instrukcja szczegółowa dla Polski

W celu zgromadzenia niezbędnych materiałów należy starannie poszukiwać i zbierać wymienione na liście grzyby. Komitet prosi o zwrócenie szczególnej uwagi na zbiór grzybów oznaczonych cyfrą «1», gdyż one w pierwszym rzędzie będą stanowić przedmiot dalszych opracowań.

Zebrany i wysuszony materiał trzeba starannie zabezpieczyć w kopertach lub w torebkach, opatrzyć etykietką i przesłać pod adresem korespondenta (doc. dr A. Skirgiełło, Warszawa-Sejm, Al. Ujazdowskie 4) lub współpracujących z nim mikologów (prof. dr W. Zabłocka, Toruń, Sienkiewicza 30, doc. dr St. Domański, poczta Siemianice, pow. Kępno, Stacja WSR; doc. dr A. Nespiak, Wrocław, Cybulskiego 30; dr B. Gumińska, Kraków, Lubicz 46; mgr M. Lisiewska, Poznań, Stalingradzka 14).

Materiały zielnikowe, po przeanalizowaniu ich przez mikologów, staną się własnością poszczególnych instytucji naukowych.

Wzór etykiетки

Nazwa grzyba (łacińska, ew. polska) ARMILLARIA MELLEA (Vahl ex Fr.) Kumm. opieńka miodowa				Nazwisko oznaczającego A. Nespiak
Uwagi ogólne: bardzo pospolity w całej okolicy w wilgotnych lasach świerkowych. Pojawia się od szeregu lat coraz obficie.				Miejsce na inne uwagi
Siedlisko: na pniaku świerka (<i>Picea excelsa</i>)				
Stanowisko ZAKOPANE, DOLINA KOŚCIELISKA (pow. N. Targ., woj. krakowskie)				
dł. geogr. 19°50' E	szer. geogr. 49°15' N	wysokość n. p. m. 1300	data zbioru 18. 9. 61	nazwisko zbierającego W. Malinowski

W przypadku trudności z ustaleniem niektórych danych należy w odpowiedniej rubryce postawić kreskę. Etykiетка winna być wypełniona czytelnym pismem. Pożądane są bardzo dokładne uwagi dotyczące siedliska, rodzaju gleby, towarzyszących roślin nasiennych i zarodnikowych, obfitości owocników zbieranego grzyba itp.

Załączona tablica ze szkicami większości wymienionych na liście grzybów oraz polskie nazwy lub krótkie objaśnienia mają za zadanie ułatwienie przeprowadzania zbiorów ludziom nie znającym tych grzybów.

Niżej zestawione zostały najbardziej charakterystyczne cechy grzybów wymienionych na liście.

- 1, 2 — trzonki jasne, kapelusze brązowe w kształcie napałka, o powierzchni gładkiej (1) lub pomarszczonej (2).
- 3 — owocniki pękate, wodnisto-mięsiste, brązowe, rosną na ziemi.
- 4 — galaretowate, oliwkowe do czarnych, przypominające muszlę uszną, z zewnątrz krótko owłosione — na drewnie.
- 5 — galaretowate, pomarańczowe.
- 6 — galaretowate, białe, brązowawe z górnej strony.
- 8 — mięsisty, lila lub różowy o grubych łączących się fałdach zbiegających na trzon.
- 9 — huba płaska, cynamonowej barwy z jasnym brzegiem, o grubej twardej skórce często osypanej rdzawoczerwonym pyłem zarodników.
- 10 — huba mała, pomarańczowa.
- 11 — Ozorek pospolity: mięsisty, czerwony, na drzewach.
- 12 — Podgrzybek pasożytny: na tęgoskórach.
- 13 — kapelusz perłowszary, blaszki grube; lasy górskie, późną jesienią i wczesną wiosną (pod śniegiem).
- 14 — śnieżystobiały, lepki — na drewnie.
- 15 — kapelusz brązowawy, trzon długi czarny, zapach czosnku.
- 16 — kapelusz szarobrązowy lub jasnobrązowoczerwony, blaszki białe, po przełamaniu — mleczko czerwopomarańczowe.
- 17 — Muchomór cesarski: podobny do pospolitego czerwonego ale z głęboką białą pochwą oraz żółtymi — trzonem, pierścieniem i blaszkami.
- 18 — Muchomór sromotnikowy: kapelusz oliwkowy, pochwa u podstawy trzona wyraźna, biała.
- 19 — Muchomór cytrynowy: podstawa trzona bulwiasta z kantem.
- 20 — Płachetka owcza («turek»): kapelusz żółtawy, blaszki jasnorude, pierścień na trzonie.
- 21 — purchawka o gwiaździsto pękniętej zewnętrznej warstwie owocnika.
- 22 — purchawka o średnicy do 50 cm.
- 23 — Sromotnik bezwstydy: cuchnący padliną
- 24 — Sromotnik Hadriana: różni się od nr 23 pochwą nabiegającą na powietrzu fioletowo lub różowo.
- 25 — żółtoochrowy, do 20 cm.
- 28 — kapelusz boczny, szorstkawy od dołu, uformowany na trzonku wyrastającym na zagłębionej w ziemi szyszce sosnowej.
- 29 — huba o miąższu różowym na przekroju.
- 30 — duża huba o wielu kapeluszach na jednym trzonie.
- 31 — Szyszkowiec szyszkowaty: brązowy.
- 32 — Grzybiec purpurowo-zarodnikowy: podobny do koźlarza ale ciemnobrązowy, o ciemnopurpurowych zarodnikach.
- 33 — Piskowiec kasztanowaty: podobny do borowika, łamliwy, o kasztanowatym kapeluszu i trzonie.
- 34 — Maślak żółtawy: trzon pokryty ziarenkami; z pierścieniem — bardzo wilgotne miejsca.
- 35 — Maślak sitarz: elastyczny, płowy o dużych nieregularnych porach.
- 36 — Poroblaszek żółtoczerwony: blaszki złociste gęsto połączone żeberkami.
- 37 — kapelusz żółtopomarańczowy, blaszki zbiegające; kępkami na pniakach.
- 38 — Opieńka miodowa.
- 40 — jedwabisty, biały, blaszki różnej długości; na drewnie.
- 41 — Muchomór porfirowy: kapelusz brązowy, łatki na nim i pierścień szare.
- 42 — Muchomór szyszkowaty: kapelusz biały do jasnopielatego o licznych łatkach, trzon gruby, nieco rozdęty u podstawy, pierścień kosmkowaty.
- 43 — kapelusz ciemnoszary, blaszki karminowe, trzon różowy, mącznisty.
- 44 — kapelusz beżowochrowy z płasko przylegającymi łuskami, blaszki ochrowe.
- 45 — Zaslonek fioletowy: kapelusz i trzon mocno fioletowe, blaszki początkowo fioletowe z wiekiem stają się rude.

- 46 — kapelusz jasnozielony do czerwono-brązowego, lepki; blaszki biało obrzeżone, pierścień zwisający; na nawozie.
- 47 — Gołąbek jasnożółty: jaskrawożółty, blaszki kremowe, smak łagodny.
- 48 — Mleczaj paskudnik: kapelusz i trzon brudno oliwkowe, mleczko białe, piekące.
- 49 — grzyb spokrewniony z purchawkami: owocnik gruszkowaty, zagłębiony w piaszczystej ziemi długim trzonem, wewnątrz ciemno-brązowe.
- 51 — grzyb przypominający piestrzenicę, brązowy, bez trzona.
- 52 — «Piestrak», barwy orzechowej, prawie zakryty ziemią.
- 53 — owocniki wodnistogalaretowate, czarne, brudzące na czarno ręce, gromadnie na kłodach.
- 54 — owocniki 1 cm średnicy, szare, czarno punktowane, na starym nawozie końskim.
- 55 — owocnik o kapeluszach dachówkowatych, koloru beżowego, kolczasty od spodu; na drewnie.
- 56 — huba biała, nie twarda, na brzozie.
- 57 — huba twarda, popielata, o kształcie kopyta, na drzewach.
- 59—60 — huby mięsiste o licznych kapeluszach na jednym trzonie.
- 61 — Borowiec dęty: kapelusz brązowy, pierścień na trzonie, duże pory.
- 62 — fioletowy.
- 63 — Gąska siarkowa: siarkowożółta, zapach niemyły.
- 64 — owocnik masywny, orzechowy, zapach mąki, kępami.
- 65 — drobny, szary, owłosiony, blaszkowaty grzyb zwijający swe brzegi przy wysychaniu; na drewnie.
- 68 — owocnik do 20 cm, biały, z wiekiem rozpluwający się w czarną ciecz.
- 69 — Gołąbek zielonawy: kapelusz zielonawy splekany na drobne poletka; blaszki białe; smak łagodny.
- 72 — grzyb podobny do nr 23, opatrzone «koronkową krynką».
- 73 — owocnik pomarańczowy, w kształcie kraty, wysuwający się z pochwy, cuchnący.
- 80 — Goryczak żółciowy: podobny do borowika; rurki różowe, smak gorzki.
- 81 — Klejówka różowa: kapelusz cielistoróżowy, lepki, trzon u podstawy różowy, osłonka znikająca, miąższ biały, blaszki z wiekiem czarne.
- 82 — kapelusz żółtoczarniawy do zielonawego, trzon zielonawy pod kapeluszem, kruchy; na łąkach.
- 84 — owocniki brązowe, lejkowate, kępami na pniakach.
- 88 — owocnik biały, blaszki różowe, zbiegające, zapach mąki.
- 89 — pieczarka biała, silnie żółknąca od dotknięcia, zapach niemyły.
- 96 — owocnik ma kształt brązowego kubeczka o gładkim brzegu.